

Camera's in de kinderopvang

2024

Versie	Beschrijving van de wijziging	Auteur	Datum
0	Oorspronkelijke uitgave		
1	Revisie 01		
2			
3			
4			
5			

Camera in de kinderopvang

De verantwoordelijke uitgever kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor de inhoud, fouten en verkeerde inschatting van zienswijze, interpretatie van regelgeving en de toepassing hierop.

Dit raamwerk geldt als advies en doet geen afbreuk aan de soevereine beoordelingsbevoegdheid van de hoven en rechtbanken.

[Website Pedagogium](#)

Januari 2024

© FV Tijdschrift Mortsels

Niets uit deze uitgave mag gekopieerd of verspreid worden, noch digitaal, nog als kopie op papier, zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave blijft eigendom van FV Tijdschrift.

Info: Tijdschrift@gmail.com

Inhoud

Voorwoord	5
Wettelijk kader	6
- Vlaanderen eist dat de veiligheid en gezondheid aangetoond wordt	7
- België: Camerawet 2018	8
- België: Privacywet en CAO 68	9
Bijkomende bescherming	10
- Bewijslast bij strafzaken	10
- Burgerlijk	10
- Kwaliteit	11
Valse klachten	11
Het belang van vertrouwen	12
- De klevigheid van valse beschuldigingen	12
- Belief perseverance	12
- Daarom het degelijk bewijs	13
- Geen act van wantrouwen	13
- Vertrouwen moet je verdienen	13
Voldoende camera's	14
Vuistregels bij installatie en gebruik	15
Samenaankoop Pedagogium	15

Voorwoord

Camera's in de kinderopvang, het doet me huiveren in mijn nekvel en het maakt me een beetje miselijk met de gedachte dat we hier naartoe moeten evolueren.

En toch had ik al vanaf 2023 camera's in de kinderopvang hangen. Niet zo zeer om te controleren, maar vooral om te evalueren of onze kindjes die slapen, wel veilig slapen en er geen dingen gebeurden die wij beneden niet konden horen.

Af en toe sprong er nog wel eens eentje uit het bed (hoe ze dit konden blijft me verbazen) om een tutje dat was weggegooid terug te halen. Ook een kleine knuffel of gewoon om wat rond te lopen met het gedacht dat wij dit niet wisten.

En als het al te gortig werd, dan kwamen wij plots de kamer binnen en dan stuifden ze als kleine belhamels hun bedje in, om dan uitgespeeld en goed geschrokken, een lange tijd vredig te slapen.

Nu is het niet anders, en vooral we moeten meer aantonen. Logisch dat kwaliteit ook aangetoond moet worden. Want wat de ene als voldoende vindt is voor een ander te weinig om over kwaliteit te spreken. Durven aantonen dat alles veilig en gezond is, en dat er gedaan wordt wat er gezegd wordt is een bewijs van conformiteit naar wat er ook van ons verwacht wordt.

Wie belooft dat die regelmatig gaat kijken, wanneer kindjes slapen, en dit niet doet, zal, wanneer het misloopt, zichzelf ook op de kop kloppen, want het is niet gelopen zoals het zou moeten en was afgesproken dat het zo zou lopen.

Durven aantonen met beelden die niet liegen en die niet alleen maar het hoekje tonen dat zeker in orde is, maar alles tonen, zodat wij toekijkt ook alles kan zien, geeft alleen maar een kwaliteit over veiligheid en gezondheid van de kindjes in onze opvang.

De regelgeving voor camera's is gewijzigd en er moeten regels gevolgd worden, ook voor het personeel, daarom deze uitgave. Zodat iedereen met een gerust gemoed kan werken en weet dat de veiligheid en gezondheid van de kindjes met de camera wordt bevestigd. En er een degelijk bewijs staat tegenover de aanname dat onze kwaliteit moet blijken vanuit ons handelen en niet alleen van de papieren op de bureau of in een kافت die regelmatig op tafel komt te liggen om te herhalen.

Trouwens, met het invoeren van de doelregelgeving in de kinderopvang, wordt niet zozeer de weg naar, maar wat het resultaat is, de regel. Toon maar zonder camera dat je doet wat moet,. Beelden liegen en bedriegen niet, wat formulieren en documenten wel kunnen in gevallen waar de waarheid geweld wordt aangedaan.

Het wettelijk kader

Er zijn drie kaders die belangrijk zijn in de Vlaamse kinderopvang:

- De Vlaamse regelgeving
- De Federale regelgeving
- De Welzijnswetgeving (arbeidswet)

Het moet duidelijk zijn dat wie camera's overweegt in de opvang, dit ook doet met de juiste redenen en in de juiste toepassing ervan.

Ook de plaatsing en het onderhoud ervan moet een item zijn die mee moet genomen worden in het beslissingskader om de kinderopvang te voorzien van camera's.

Artikel 24. (01/09/2015- 31/12/2023)

§ 1. De organisator zorgt voor een veilige en gezonde omgeving. Daarvoor maakt de organisator een risicoanalyse, met inbegrip van een plan van aanpak met tijdsplan om de risico's te beheersen.

De risicoanalyse wordt uitgevoerd binnen een cyclus van maximaal twee jaar en gaat minimaal over :

- 1° de veiligheid en het voorkomen van verwondingen, ongevallen, levensbedreigende situaties en het verdwijnen van kinderen;
- 2° de gezondheid en het voorkomen van ziekte, besmetting en verontreiniging.

Vanaf 1 januari 2024

- meer ruimte voor het organiseren van kinderopvang: geen strikt opgelegde procedures maar **op eigen manier aantonen dat de opvang veilig en kwalitatief is**

Vlaanderen eist dat de kinderopvang de veiligheid en gezondheid op een eigen manier wordt aangetoond.

Om dit aantonen zo helder mogelijk te maken, moet er een terugkijken mogelijk zijn. Zodat elke situatie (dus niet alleen in de slaapkamers, maar ook in de speelzaal, keuken en buiten) er een garantie is dat elke actie, voorval en situatie, duidelijk en hoorbaar in beeld is. Dit wil zeggen dat de camera's niet alleen ruggen registreert, maar vanuit de andere kant ook beeld heeft van hoe de veiligheid, gezondheid en kwaliteit gewaarborgd is.

Dit gaat dus niet over personeel hoe ze zich gedragen, alhoewel dit ook gemeten wordt, maar dan alleen in functie van veiligheid en gezondheid van de kinderen.

De camerawet van 2018

Geplaatst door erkende bedrijven
Eigen plaatsing op openbare plaatsen is verboden
(kinderopvang is een openbare plaats)
Niet op openbare weg.

Doel is tweeledig
misdrijven tegen personen en veiligheid en gezondheid van de kinderen.
Daarom is de camerawet van toepassing.

Meldingsplicht bij politie, ook voor installaties van voor de regelgeving, , veranderingen van plaats en vervanging van toestel.

Verplichting om op vraag van de politie beelden over te maken die voor onderzoek nodig zijn.

Camera moet alleen filmen wat bedoeld wordt . Geen burens, ed

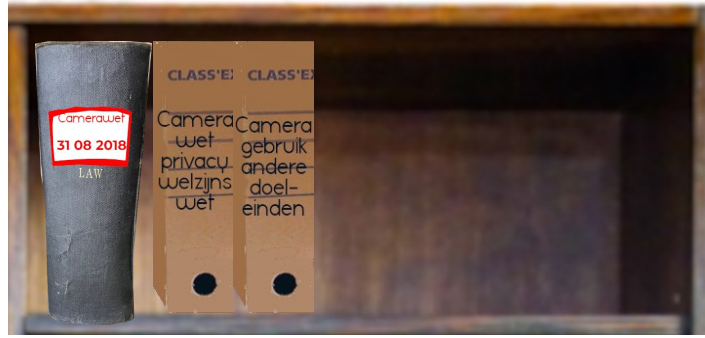
Verplichting om duidelijk een pictogram op te hangen en te melden dat zowel beeld als geluid wordt opgenomen.

De beelden die geen misdrijf of schade of overlast of andere strafbare feiten tonen mogen maar max. 1 maand bewaard blijven.

Beelden met bezwarende en strafbare inhoud mogen 2 maanden en voor bepaalde uitzonderingen tot 3 maanden, bewaard blijven.

De verwerkingsverantwoordelijke en zijn aangestelde moeten zorgen voor een veilige opslag van de beelden en moeten vallen onder de discretieplicht over de inhoud van de beelden.

Geen intimiteit, noch gericht om info te winnen over filosofische of religieuze politieke syndicale activiteiten en of gezondheidstoestand.
Beelden zijn te bekijken door gefilmde personen.

Privacy wetgeving en CAO 68

Camera op de werkvloer kan gevolgen hebben. CAO 68 speciale doeleinden. Er zijn vier welomlijnde (limitatief omschreven) doeleinden:

1. veiligheid en de gezondheid
2. bescherming van de goederen van de onderneming,

3. controle van het productieproces, die zowel betrekking kan hebben op machines (om de goede werking ervan na te gaan), als op werknemers (ter evaluatie en verbetering van de werkorganisatie)

4. controle van de arbeid van de werknemer.

Voortdurende controle alleen bij:

- Veiligheid en gezondheid
- bescherming goederen
- controle productieproces van machines

De camerabewaking moet tijdelijk zijn als het alleen maar controle van productieproces met betrekking op werknemers en controle op hun arbeid.

Voor camera start inlichten personeel via ondernemingsraad of via externe preventie en bescherming. De externe dienst moet ook regelmatig cameragebruik evalueren.

Zowel de Camerawet als camerabewaking op de arbeidplaats kunnen gelijktijdig toegepast worden. De Camerawet moet toegepast worden voor wat valt onder de Camerawet en de AVG voor de werkplaats (met toepassing van CAO 68).

Zo er een conflict is tussen wetgeving, heeft de Camerawet voorrang.

Werkgever heeft intern verwerkingsregister die bijhoudt wanneer en waarom er controle op de beelden was. Personeel heeft recht op inzage beelden.

Alleen voor veiligheid en gezondheid (Zie ook vergunningsbesluit Vlaanderen) is het gerechtigd om constant beelden te maken en om deze 1 maand te bewaren en of langer bij problemen.

Bijkomende bescherming

Bewijs in rechtbank

Professor Verbruggen en Verstraeten schrijven in Strafrecht en Strafrechtprocesrecht voor bachelors (Intersentia 2019, P335) dat het cruciaal is om de mens een zekerheid te kunnen bieden over het bestaan van een misdrijf en de schuld van de beklaagde. Pas daarna kan men tot uitspraak overgaan. Zonder dergelijke zekerheid is het moeilijk om tot een geloofwaardige veroordeling te komen. De loutere waarschijnlijkheid of mogelijke schuld aan een misdrijf volstaan niet.

Het gebruik van de camera is niet automatisch een bewijs.

Wanneer de camera niet volgens de regels is geplaatst dan kan dit bewijs onrechtmatig zijn:

In strafzaken:

Het Hof van Cassatie (Antigoon arrest) heeft in een strafzaak op 14 oktober 2003 een principieel arrest geveld waarbij een onrechtmatig verkregen bewijs toelaatbaar is voor zover :

1. de overtreden vormvoorwaarde niet was voorgeschreven op straffe van nietigheid en ;
2. de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast en ;
3. het gebruik van het bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces.

Dus als er een camera hangt die niet gemeld is aan de politie, of de camera's zijn door niet professionelen geplaatst, dan kan (hangt van de rechter af) dit een overtreding zijn van een voorgeschreven regel, waardoor de bewijskracht van de beelden niet worden aanvaard.

Het Antigoon-arrest wordt door de meeste rechtbanken gevolgd en bekrachtigt het principe waarbij een onrechtmatig verkregen bewijs niet automatisch door de rechter moet worden uitgesloten wanneer het gaat om strafbare gedraging te bestraffen. De rechter moet de ontvankelijkheid van het bewijs beoordelen rekening houdend met de drie voornoemde criteria.

Burgerlijk

Ook in burgerlijke zaken komt dit arrest meer en meer als maatstaf naar voren:

Cassatie heeft het Antigoon Arrest verduidelijkt (10/03/2008)

"Een dergelijk bewijs, behoudens het geval van miskennis van een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm, mag alleen worden geweerd wanneer de bewijsverkrijging is aangetast door een gebrek waardoor de betrouwbaarheid ervan wegvalt of waardoor het recht op een eerlijk proces in gevaar wordt gebracht".

Hierdoor kon het Arbeidshof op 8 februari 2019 in Brussel naar recht oordelen dat een werknemer met dwingende reden mocht ontslagen worden, ook al had de werkgever de privacy van de werknemer geschonden, om met de verstuurde mail, in zijn account kon aangetoond worden dat die had deelgenomen aan oneerlijke concurrentie en gegevens van het bedrijf had gelekt.

De email was een schending van de privacy, maar niet in die mate dat er sprake zou zijn van procesvervalsing.

Sommige rechters in burgerlijke zaken weigeren het Antigoon arrest consequent toe te passen:
Een uitspraak in een recent relevant proces:

“Als de uitbreiding van de Antigoon-rechtspraak in fiscale of socialezekerheidskwesties kan worden gerechtvaardigd (...) zou de onbeperkte uitbreiding ervan tot contractuele relaties van puur privaatrecht kunnen leiden tot een systematische overtreding van de strafrechtelijke sancties die het privéleven beschermen (...)”

Kwaliteit

Daarom dat de verkregen beelden ook een door de overheid voorgeschreven regels moet gebaseerd zijn.

De installatie mag niet gebrekkelijk zijn, ze moet door professionelen zijn geplaatst, de beelden en het geluid moet duidelijk zijn en kwaliteitsvol.

Er moet een controle zijn op het inwerking zijn van de installatie

Er moet een controle zijn op de toegang en het register dat de controle bijhoudt moet ook correct en volgens de regels zijn ingevuld.

De camera's moeten zo geplaatst zijn dat de ganse situatie (uit 2 richtingen) op beeld staat, zodat er geen rug voor de camera staat die de situatie maskeert.

Valse klachten

Valse beschuldigingen hebben een enorme impact op de werking van de organisatie. Men is niet meer zeker van elkaar. Want waar rook is, daar is ook vuur.

“Een valse beschuldiging kan ook leiden tot ernstige vormen van vershraling van de hulpverlening. Een schrijnend voorbeeld is de uitspraak van een pediatrisch verpleegkundige die, na een valse beschuldiging geheel gerehabiliteerd, zegt: “Ik zal in de nachtdienst nooit meer een huilend kind op de schoot nemen om het te troosten. Zo'n gebaar kan door het kind of de ouders verkeerd worden uitgelegd. Dat heb ik inmiddels aan de lijve ondervonden. Liever een angstig huilend kind dan nog een keer zo een beschuldiging.” (Enzlin, 2002

Juist daarom dat een duidelijk een klaar beeld, van wat er te zien en te horen is, een belangrijke ontkrachter is van beweringen, roddels en verdachtmakingen kan stoppen.

Grensoverschrijdend gedrag van medewerkers onder elkaar, op de werkvloer, heeft ook een impact op de kwaliteit van de opvang en vooral in de hechting naar de kinderen. Een ruzie die in alle geweld wordt uitgevochten in een speelzaal vol met kinderen, is een aanslag op de kinderen.

Het is aan de organisator, in zijn beleidsvoerend vermogen, om zulke situaties uit te sluiten en te zorgen dat er een positieve harmonie is tussen de medewerkers, zodat het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen gewaarborgd is.

Let op: camera beelden kunnen niet zonder toestemming van wie op de beelden staat, gebruikt worden om een situatie te duiden tijdens een vorming. De privacy wordt op dat moment geschonden.

Het belang van vertrouwen

Kleverigheid van valse beschuldigingen

Toen in juni 2013 in de basisschool de Blokkendoos, in Antwerpen, ontstond, werd er op grond van geruchten en roddels, als het ware een hele hysterie ontwikkeld. Er waren enkele ouders die een kleuterjuf beschuldigde van kindermisbruik. En toen de directie niet genoeg stappen ondernam, voor sommige ouders, ontstond er een fenomeen, waar elke weldenklijke mens verbaasd naar stond te kijken. Ook de aandacht in de media was hierin misschien wel een katalysator, waardoor de impact ervan alleen maar erger werd. De juf in kwestie is na 3 zware jaren vrijgesproken, maar tot vandaag zou ze nog altijd niet terug in het onderwijs zijn gestapt. Ze had zelfs niet eens de kans gekregen om afscheid te nemen van de kinderen van haar klas. En dit allemaal ondanks het feit dat ze helemaal niets had gedaan.

Frank Van Overwalle (professor sociale psychologie aan de Vrije Universiteit Brussel) stelde in het tv programma 'De Afspraak' dat zowel de zaak rond basisschool De Blokkendoos en de zaak in Schaarbeek vormen zijn van massahysterie. Hierbij vermeldt hij dat het minste gerucht op sociale media als waarheid wordt aanschouwd (Calluy, 2019).

Een onderzoek rond kleverigheid is de studie van Kassin en Sukel (1997).

Deze studie toont namelijk aan dat als een groep van proefpersonen als jury moet figureren in een rechtszaak zij verkregen bewijsmateriaal, waarvan gezegd werd dat ze het buiten beschouwing moesten laten, toch gebruiken in hun eindoordeel over de beklaagde. Onderzoek veronderstelt dat mensen het moeilijk vinden om verboden gedachten of beelden actief te onderdrukken als dit wordt opgelegd (Wegner, Schneider, Carter, & White, 1987; Wegner, 1994) en dat de impact van ontoelaatbaar bewijsmateriaal vaak (on)bewust pertinent blijft hangen, vooral als het bewijsmateriaal relevant lijkt te zijn voor hun oordeel (Sue, Smith, & Caldwell, 1973; Wolf & Montgomery, 1977; Thompson, Fong, & Rosenhan, 1981; Carretta & Moreland, 1983; Wissler & Saks, 1985; Kassin, Williams, & Saunders, 1990; Pickel, 1995)

De suggestie bestaat dat nieuw gecreëerde overtuigingen vaak blijven bestaan nadat het bewijs, waarop ze zijn gebaseerd, in diskrediet is gebracht (Anderson, Lepper, & Ross, 1980; Johnson & Seifert, 1994; Ross, Lepper, & Hubbard, 1975; Schul & Burnstein, 1985), omdat deze overtuigingen ertoe leiden dat waarnemers daaropvolgende informatie interpreteren op manieren die hun oorspronkelijke indruk verifiëren (Darley & Gross, 1983).

Dit zijn belangrijke bevindingen die doen vermoeden dat van zodra iemand beschuldigd wordt, die beschuldiging een invloed zal hebben, ook al moet men na weerlegging deze informatie buiten beschouwing laten. Het onderzoek van Kassin en Sukel (1997) toont aan dat kleverigheid kan optreden in allerlei verschillende contexten waar er, zoals in de rechtbank, sprake is van beschuldigingen.

Belief perseverance

Onder Belief Perseverance verstaat men dat mensen hun overtuigingen gaan behouden ondanks dat er is aangetoond dat deze niet kloppen (Lord, Lepper, & Preston, 1984). Dit kan tot gevolg hebben dat als iemand beschuldigd wordt en nadien blijkt dat deze beschuldiging niet klopt, mensen nog steeds overtuigd gaan zijn van hun oorspronkelijke mening ondanks de ontkenning van de beschuldiging.

Ook Ross, Lepper, & Hubbard (1975) voerden onderzoek uit naar belief perseverance en vonden

hier bewijs voor. Zij onderzochten namelijk of de mening van mensen terug naar hun oorspronkelijk uitgangspunt kon veranderen nadat ze te horen kregen dat het bewijsmateriaal waarop hun mening gebaseerd was totaal waardeloos was, en deze mening toch bleef bestaan.

Daarom het degelijk bewijs

Het degelijk bewijs (zie beleidsvoerend vermogen) zorgt voor onweerlegbare feiten. Waardoor het vertrouwen in wat men zegt en doet, ook gestoeld is op wat meetbaar is terug te vinden.

Van zodra anderen, doe ook specialist zijn in de materie, de valse klacht kunnen weerleggen, dan is er in alle redelijkheid plaats voor twijfel.

Ook voor onderzoeken die je moet doen en je tot een bevinding komt, kan het helpen om iemand anders, die niet op de hoogte is van de beschuldiging, er ook naar te laten kijken, zodat na een objectief onderzoek de resultaten kunnen vergeleken worden. Iemand die wel kennis heeft van processen tussen mensen, en die kijkt naar een ruzie die zich voltrekt voor de camera en alle beelden, in alle richtingen kan bekijken, en tot de zelfde conclusie komt, vormt een degelijk bewijs, voor jou en je organisatie. Want zelf kun je met een blinde vlek in je waarnemingen bepaalde agressie en of gemeene opmerking niet altijd waarnemen, Zeker niet als het familie of goede vrienden zijn.

Zo zou de Preventie adviseur een neutrale toeschouwer kunnen zijn,. Deze is ook gebonden door beroepsgeheim of tenminste ook met discretieplicht.

Geen act van wantrouwen

Camera's hangen is geen act van wantrouwen, integendeel, het is juist omdat je weet dat het goed gebeurt en iedereen zijn stinkende best doet om het goed te doen met de kinderen, maar omdat een roddel of een gerucht genoeg kan zijn om een stel protesterende ouders voor je deur te hebben staan, dat je, jezelf en de jouwen, je personeel en hun gezin, moet beschermen tegen een bewering die alleen maar woord tegen woord is.

Het is een verplichting om aan te tonen dat alles veilig en gezond is en dat je werk mag bekeken worden. Ouders die beweren dat hun kindje heel de dag heeft geweend, kun je duidelijk, zonder al te veel kosten, direct counteren. De medewerkers worden hierdoor ook met zekerheid ondersteund, er mag van alles beweerd worden, de beelden en het geluid erop, spreken voor zichzelf.

Vertrouwen moet je verdienen

Daarom ook dat ik niet meer van camera's huiver. Integendeel, het geeft een beter gevoel van veiligheid, omdat wat ik zeg in wat ik doe, ook kan gecontroleerd worden.

Een registratie op papier kan in twijfel worden getrokken, een kindje dat in de opvang zou gevallen zijn en daarom een gebroken beentje heeft, kan gemakkelijk met de beelden terug in zijn context worden gezet, waardoor het ofwel onwaar, ofwel op zo'n een moment was, dat het echt wel een ongeval was en het kindje deze breuk niet heeft gemeld door wenen of ander gedrag.

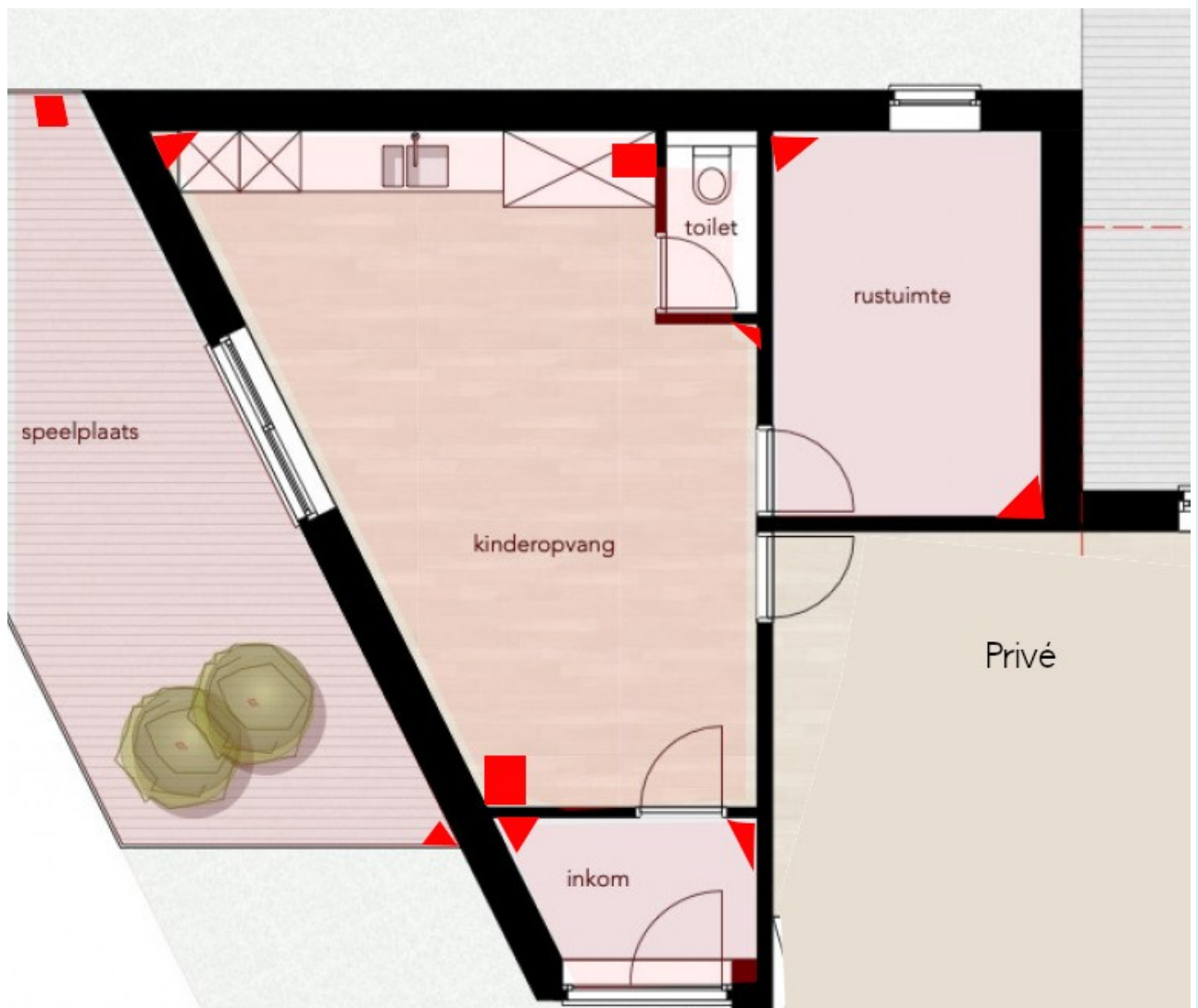
Vertrouwen kan alleen maar vertrouwen zijn wanneer er terug mag gekeken worden naar hoe het allemaal is gegaan. En daarvoor teken ik elke dag.

Voldoende camera's

Alle ruimtes moeten in beeld zijn met geluid, opdat op het moment dat er zich een situatie voordoet, er ook overal van verschillende kanten beeld is.

Elke camera moet functioneel geplaatst zijn (met breedhoeklens of met een mogelijkheid dat die niet zomaar kan verdraaid worden).

Vuistregels bij installatie en gebruik.

- Bij wireless camera's is het belangrijk dat er een datakaart in de camera zit (bij storing zijn de beelden op de kaart nog volledig).
- De voeding van de camera's moet ook via een coaxkabel kunnen voorzien worden, zodat op plaatsen waar geen stroom is, er toch stroom via de kabel kan voorzien zijn.
- De camera's moeten een HD beeld en ook geluid kunnen registreren en doorsturen
- De kabels moeten 'vast' tegen de muur hangen, zodat kinderen ze niet kunnen lostrekken en of zich aan kunnen verwonden.
- Er mag geen mogelijkheid bestaan dat een camera wordt uitgezet. Dagelijkse controle dat de camera's werken is aangewezen.
- Een controle op wie toegang heeft tot de beelden moet goed afgesproken zijn. De opname apparatuur moet in die mate beveiligd zijn dan wie niet gemachtigd is, ook al wil die zijn eigen beelden bekijken, de installatie kan bedienen.
- Elk terugkijken moet genoteerd worden, ook al is het maar voor even. (Geldigheid van de beelden voor bewijs).
- Alleen terugkijken bij risico van gevaar voor veiligheid en gezondheid en of controle of de bewaking (veiligheid) (regelmatig) gebeurt. Dat kindjes niet te lang in relax zitten en of kindje niet te lang in bed liggen, niet te lang wenen enz..
- Vier ogenprincipe is veiligheid en gezondheid voor de kinderen.
- Duidelijke pictogram aan voordeur met vermelding van beeld en klank. Iedereen die de kinderopvang betreedt (ook aan zij- of achterdeur) moet dit ondubbelzinnig kunnen verstaan. Deze pictogram is wettelijk bepaald.
- Cameragebruik kan niet de enige reden zijn (tenzij bij strafbare feiten) om personeel te beoordelen.

Samenaankoop

Op onze website vind je een samenaankoop bij een door de Fed. overheid erkend bedrijf. Bauwatch heeft zijn sporen verdiend in het bewaken van bouwplaatsen. Zo kunnen zij op de meest onmogelijke plaatsen toch nog een controle en in beeld brengen van situaties.

Daarom: kijk op onze [website](#) en laat een vrijblijvende offerte maken.

